

กรมศิลปากร

ว.ท. 323

โอวาท

ของ

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

รัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงธรรมการ



การอบรมเด็ก

แสดง

ในที่ประชุมครู ณ สำนักศึกษาจารย์สโมสรสถาน

เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕

โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช



โอวาท

ของ

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

รัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงธรรมการ

ให้
เรื่อง

การอบรมเด็ก

แสดง

ในที่ประชุมครูสอนสามัคยาจารย์สโมสรสถาน

เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕

โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช



การอบรมเด็ก

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี แสดงในที่ประชุมครู

ณ สามัคยาจารย์สโมสรสถาน

เมื่อวันท ^{๒๕} มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ท่านทั้งหลาย ผู้หน้าที่อบรมเด็กและเกี่ยวข้องกับเด็ก
ข้าพเจ้าเชิญท่านมาในวันนี้ เพื่อจะบ่นแก่ท่าน
ทั้งหลาย และขอความช่วยเหลือในฐานะที่เป็นผู้
ร่วมมือกัน จัดการแก้ไขสิ่งที่ควรแก้ เพื่อเด็ก ๆ
ซึ่งจะเป็นผู้แทนตัวเราในภายหน้า จะได้ประกอบ
ด้วยลักษณะที่เราปรารถนา เราทราบกันดีแล้วว่า
ไม้อ่อนดัดง่าย เราสามารถฝึกฝนอบรมเด็กได้ง่าย
กว่าผู้ใหญ่

เรื่องการฝึกฝนอบรมเด็กเป็นการสำคัญมาก ต่อ

ไปภายใน หน้า เด็ก ๆ เหล่านี้ จะแทนเราได้ดีหรือไม่
 ได้อย่างไรนั้น สำคัญอยู่ที่เราสามารถอบรมเขาได้ดี
 หรือไม่

มีเรื่องน่าเสียใจเกิดขึ้น คือเมื่อวันซ้อมสวน
 สนามในงานฉลองรัฐธรรมนูญคราวนี้ นักเรียนชาย
 เติร์หน้า นำ กระบวน นักเรียน หญิง เติร์ต่อท้าย
 นักเรียนชายไปเลิกแถวที่แถวท่าช้างวังหลวง พอ
 เลิกแถวจะเติร์กลับบ้าน ย้อนผ่านมาทางบ่อมเผด็จ
 ตัศกร พบแถวนักเรียนหญิงซึ่งกำลังเติร์ไม่ขาดสาย
 นักเรียนชายลุกเสือกเข้าขนาบ ๒ ข้าง ข้างหนึ่งๆ
 เห็นจะหนาราว ๔-๕ ชั้น ขนาบจนเหลือทาง
 นักเรียนหญิงเติร์เรียง ๔ พอครือ ๆ นอกจาก
 เบียดและขั่นขนาบข้าง ยังใช้ถ้อยคำเกี้ยวพาล
 สำแดงกิริยาอาการอย่างน่าบัดสี ทำนองเจ้าชู้ประ
 ตูตินด้วย มีตำรวจ ๒-๓ คนช่วยกันกันทางให้

นักเรียนหญิงเคิร์ได้ แต่ตำรวจ ๒-๓ คนเท่านั้น
มีประโยชน์น้อยเต็มที

ลูกเสือเคยช่วยทำการ อารักขาในหน้าที่ ตำรวจ
แต่วันนั้นสิ กลับให้ตำรวจมาต่อต้านตัวเอง นำชาย
หน้าแท้ ๆ ได้ทราบว่ายกนักเรียนในโรงเรียน
ราชินีถูกเข้าก่อน ก็เป็นธรรมดาเคิร์ตำรวจ โรงเรียน
อื่น ๆ ผ่านไปเช่นเดียวกันเป็นอันมาก พอ
ถึงนักเรียนหญิงโรงเรียนจีน แก่แม่ให้เลย ท่าน
ทั้งหลายจะสังเกตได้ว่า ถึงวันเคิร์แถวสวนสนาม
ถวายตัววันงานจริง นักเรียนหญิงจีนหายหน้าไปหมด
การถือโทษถึงแก่ทั้งงานสำคัญเสียเช่นนั้น ก็มาก
เกินไป

รุ่ง^๕จน ๒-๓ วันข้าพเจ้าได้รับหนังสือต่อว่าจาก
อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสตรี ข้าพเจ้าต้องเขียนตอบ
ขอโทษพร้อมทั้งแสดงความหวังว่าจะไม่มีเหตุการณ์

เช่นนั้นเกิดขึ้นอีก

จะว่าคนหมู่ใหญ่มีพวกมาก หากมี ๒-๓ คน ทำอาการอูตริขึ้นก็มักเฮตามกันไปหมดทั้งพวก อาจเป็นได้บ้าง แต่เรื่องเจ้าชู้ประตูดิน ที่ไม่ใช่หมู่ใหญ่ พวกมากก็มีเหมือนกัน เช่น ในคราวรับเสด็จพระราชดำเนินกลับจากอเมริกาคราวนั้น นักเรียนหญิงตั้งแถวแต่หน้าศาลยุติธรรม ตลอดไปจนสะพานผ่านพิภพลีลา และถนนราชดำเนิน นักเรียนหญิงโรงเรียนจุลนาถ ในบ้านข้าพเจ้าไปตั้งแถวอยู่ถนนราชดำเนิน มีพวกแมลงวัน เหล่านี้อันไปตอมกลุ้มละ ๒ คน ๓ คน และแสดงความสามารถขึ้นพูดอยู่ได้คนเดียว ทั้งที่ไม่ได้ใครพูดด้วยสักคำ เขามันขึ้นตืดทนมาก แต่มีความกระดากอายน้อย พูดพล่ามอยู่นาน ตัวเองคงนึกว่า น่าฟัง แต่ก่อนที่ใครได้เห็นคงนึกว่ามันโง่มากกว่า นี่ไม่ใช่ อาการของคนหมู่มาก เพียง

๒-๓ คนเท่านั้นก็อาจสำแดงอาการเจ้าชู้ประตูดิน
ได้ถึงเพียงนี้

ทั้งนี้ แสดงว่า เด็ก ๆ ของเรายังนิยมปฏิบัติ
ต่อสตรี อย่างพบเข้าต้องเกี้ยว และแสดงอาการ
ยักคิ้วหล่อกว้า ทำนองเจ้าชู้ประตูดิน แต่ก่อนเจ้าชู้
ประตูดินเขาทำอย่างนั้นจริง ที่ประตูดินมีข้าหลวง
และสาว ๆ เติรเข้าออกเสมอ พวกเจ้าชู้ประตูดินจึง
ไปคอยสำคัคอยู่ที่นั่น เมื่อชาววังเติรเข้าออกเขาก็
พุดเกี้ยว และทำอาการยักคิ้วหล่อกว้า คำว่า เจ้าชู้
ประตูดิน ยังติดปากพุดกันอยู่จนทุกวันนี้ ส่วน
นักเรียนของเราเกิดทีหลัง ยังนิยมเช่นนั้นด้วย และ
ประพุดิตนเป็นเจ้าชู้ประตูดินดังที่เล่ามานี้

ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่องจากผู้ที่ได้เห็นและบอกให้
ฟัง ในวันรุ่งขึ้นจากวันซุ่ม จึงได้ประชุมพนักงาน
ตรวจแขวง ปรึกษาคถลกันว่าจะจัดกระบวนใหม่ใน

วันงานจริง เพื่อป้องกันมิให้หัวแฉกนักเรียนชาย
 สวนกับท้ายแฉกนักเรียนหญิง และยังได้ตกลงเป็น
 ทางการกันอีกว่า จะต้องพยายามให้ครูหมั่นอบรม
 นักเรียน เพื่อเปลี่ยนความนิยมเหลวไหล ให้นิยม
 แต่ในทางที่ดี ท่านย่อมทราบอยู่ว่า ในการสมาคม
 ของเรา เราต้องการให้หญิงกับชายรวมกันได้อย่าง
 งดงามและสะดวก แต่เดิวนั้นการหาเป็นเช่นนั้นไม่
 เมื่อสามกับภรรยาไปด้วยกัน จะเป็นในงานชนิดใด
 ก็ดี พอถึงบ้านงานก็ต้องถูกแยกกัน สามไปอยู่ทาง
 หนึ่ง ภรรยาไปอีกทางหนึ่ง ครั้นถึงเวลาจะกลับบ้าน
 ก็เกิดขลุกขลักที่ต้องคอยกันจนกว่าสามกับภรรยาจะ
 ได้พบกันจึงกลับบ้านได้ ดูผู้หญิงกับผู้ชายของเรา
 ข้างรวมกันไม่ติดเสียจริง ๆ

ทั้งจริงเราจึงรู้จักธรรมเนียมที่สุภาพบุรุษสุภาพสตรี
 ปฏิบัติต่อกัน ในเวลาเข้าสมาคมเราให้ที่นั่งสบาย

แก่หญิง เราปฏิบัติหญิงเท่าที่สามารถปฏิบัติได้ เช่น
ผ้าเช็ดหน้าตกรับเก็บหยิบยื่นให้ นั่งรับประทาน
อาหารอยู่ใกล้ ๆ กัน สิ่งใดที่หญิงหยิบไม่ถึง หรือ
จะต้องเอื้อมเรีกหยิบให้ นี่เป็นมรรยาทของผู้ดี
ทุกวันนี้ ถ้าหากความนิยมอย่างเจ้าชู้ประตูดิน ยังมี
อยู่ ทำไมมรรยาทอย่างที่ว่าแล้ว จะตั้งชนแพรหลาย
ได้ เพราะความนิยมทั้ง ๒ ฝ่ายนั้น เป็นปฏิบัติ
ต่อกัน ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่องเหลวไหลของนักเรียนก็
สะดุดใจ ใครจะทำลายความนิยมในทางเลวทรามนี้
เสีย และปลูกความนิยมให้เป็นไปในทางดีงาม.

เมื่อเรียกประชุมพนักงานตรวจแขวงในวันรุ่ง
ขึ้นจากวันเกิดเรื่อง ข้าพเจ้าได้บอกแก่ผู้ตรวจ
แขวงขอให้ไปประชุมครูใหญ่ในแขวงของตน ๆ
แนะให้ครูทุกคนเข้าใจความประสงค์และไปพูดชัก
เตือนนักเรียนตามนโยบายของเรา คือ ให้ครูพูด

แก่ลูกเสือและนักเรียนทั้งหลายว่า ถ้าใครอยาก
ทำอาการกิริยาเช่นเจ้าชู้ประตุนิน ขอให้เปลือง
เครื่อง ลูกเสือ หรือ เครื่อง แต่ง ตัวนักเรียน ออกเสีย
ก่อน แล้วเอาใบไม้บังแทน จะทำอาการกิริยา
เช่นนั้นได้เหมาะทีเดียว แต่จะทำในราชธานีแห่ง
อารยประเทศเช่นนั้น ก็ยังเป็นการที่ผิดเทศะอยู่ ที่
ถูกควรไปทำในป่าตามเขาตามดอย นั้นแหละจะ
เหมาะสมกาลเทศะยิ่งนัก.

ทำไมข้าพเจ้าจึงใช้วิธีเยยหยามเช่นนั้น ? ก็
เพราะข้าพเจ้าเห็นว่า การที่จะแก่นิสัยอันเลวทราม
ของเด็ก ไม่มีอะไรดีเท่าตักตักเยยเยย ถ้าเราช่วยกัน
ทำดังนี้ เด็กจะพากันรู้สึก ว่า อาการกิริยาอย่าง
เจ้าชู้ประตุนินนั้นควรตักตักเยยหยันว่าเลวทราม เป็น
อาการกิริยาของคนป่า เป็นอนารยวิสัยไม่ใช่อารย
วิสัย เมื่อนักเรียนรู้สึกตนดังนี้แล้ว ก็จะเกิด

หิริโศดตปปะขันเอง เมื่ออาการกริยาเช่นนั้นค่อย
หมดไป ความนิยมอันเลวทรามต่ำช้าก็จะค่อยสูญ
ไปด้วย เมื่อความนิยมที่ไม่พึงประสงค์หมดไปแล้ว
ความนิยมในทางที่ปรารถนา ก็จะตั้งขึ้นได้สะดวก
โดยปราศจากอุปสรรค ข้าพเจ้าต้องการให้ใช้โวหาร
แรง ๆ แต่อย่าให้หยาบ พยายามให้เด็กรู้ตัวว่าเรา
เกลียด เราถูก เราเห็นเป็นการเลวทรามต่ำช้า
ยิ่งพูดแรงให้กระดากได้เพียงไร ยิ่งจะได้ผลในทาง
อบรมเพียงนั้น.

ในเรื่องความประพฤติที่น่ารังเกียจ ตัวอย่างยัง
มีอยู่อีก เมื่อวันงานกริยาเราได้ทราบกันว่า มี
บุคคลที่ไม่ได้รับเชิญแปลกปลอมเข้าไปนั่งอยู่ใน
เขตต์ที่จัดไว้สำหรับแขกเป็นอันมาก จะด้วยวิธีใดก็
ตาม ทราบว่ามีหลายวิธีด้วยกัน เช่นนำบัตรของผู้
ที่ได้รับเชิญและเข้าไปนั่งที่อยู่แล้ว เอาออกมาให้ผู้

ที่ไม่ได้รับเชิญเข้าไปนั่งด้วย หรือคนที่ได้รับเชิญ
พาเพื่อนแปลกปลอมเข้าไปด้วย ในที่สุดผู้ที่ได้รับ
บัตรเชิญบางคน เลยไม่มีที่จะนั่ง แต่ข้อนี้ไม่สำคัญ
สำคัญที่ว่า เราไม่ได้นึกถึงเกียรติยศ พวกนัก
เกียรติยศเสียหมด จึงเป็นการผิดวิสัยและผิดมรรยา
ตผู้ดี โดยปกติเมื่อมีงานที่ไหน เราทราบว่าเป็นงาน
เชิญ เราไม่ได้รับเชิญ เราก็ไม่ไป เรื่องนี้ต้องรู้
ลึกให้มาก เพราะเป็นการเกี่ยวกับเกียรติยศ จะเอา
แต่ได้ ไม่นึกกระดากอาย ไม่นึกถึงเกียรติยศ หา
ควรไม่.

การเป็นเช่นนี้เราต้องหัดให้นักเรียนของเรา
รู้จักรักษาเกียรติยศ แมื่อนารยชนเช่นคนป่า ก็ยัง
มีเกียรติยศอยู่บ้าง และรู้จักรักษาเกียรติยศของเขา
ก็พวกเราไม่ใช่คนป่า เป็นอารยชน เหตุไฉนจะไม่
พยายามรักษาเกียรติยศของเรา? เราไม่มีเกียรติยศ

จะรักษาหรือ. ?

ความบกพร่องในทางสุจริตนี้ บางทีเป็นไปในรูปเอาเปรียบ เช่นในการแจกหนังสืองานศพ ผู้รับแจกไม่รักษากิริยา เบียดเสียดเข้าแย่งเอา เป็นเหตุให้เสียความเรียบร้อย ต่อมาในงานเช่นนั้น ผู้แจกต้องระวังเวลาแจกที่จะไม่ให้เกิดแย่งกันขึ้นได้ การแย่งกันเช่นนั้น คงเป็นด้วยนักสนุก หรือต้องการจะได้หนังสือแจกก่อน คนอื่น เลยไม่นึกถึงเกียรติยศ มุ่งแต่จะเอาเปรียบเพื่อนเท่านั้น.

ในการออกกันเช่นชอกก็เช่นเดียวกัน เคยมีผู้สามารถสำแดงความสามารถของตนโดยเบียดตะแคงตัวเข้าไป ใช้กำลังนิดหน่อย ใช้ไหวพริบมาก แต่ใช้หิริโศดตปปะน้อยเหลือเกิน เมื่อเบียดตะแคงตัวเข้าไปได้จนถึงที่แล้ว ก็ฉวยปากกาเซ็นชื่อ แล้วก็เบียดออกมาอีก มีเหงื่อออกเล็กน้อย แต่ทำท่า

เหมือนแสดงความเก่งกาจว่า “คุณสินั่นเก่งไหมละ?
 ฉันทำได้ใน ๒ นาที ในที่คนโง่ๆ เหล่านั้น
 ต้องย่นขาแข็งตึง ๑๕ นาที หรือครึ่งชั่วโมงจึงจะ
 ได้เช่นขอ.”

บางท่านคงได้เคยเห็นและทราบวิธีการอย่างนี้
 เรียกว่า เข้าคิว ในประเทศอังกฤษบ้าง ตามที่
 ประชุมชนเช่นหน้าโรงมหรสพในกรุงลอนดอนเวลา
 เย็น ๆ เราจะได้เห็นคนยืนแต่ห้องขายตั๋วเป็นแถว
 ยืดยาวออกไปในถนนบนบาทวิถี ท่านทราบไหมว่าเขา
 ยืนทำไมกัน เขาอยากซื้อตั๋วละคร อยากได้ที่นั่ง
 ดี ๆ จึงต้องไปยืนเข้าแถวเสียแต่วัน ส่วนพวกที่
 ซื้อตั๋วแพง ๆ นั่งเก้าอี้นวม ไม่ต้องเดือดร้อนอะไร
 เขารับประทานข้าวเวลาค่ำสบายใจแล้วจึงไป แต่
 พวกคนจนที่จะต้องนั่งดูชนต่ำ ๆ (ที่จริงก็ขึ้นสูงเพราะ
 เป็นชั้นเกลาร์) ต้องรีบไปแต่วัน จึงได้มีการตั้ง

แถวอย่างว่า ใครมาก่อนเข้าก่อน ใครมาทีหลังต่อ
ท้าย เมื่อต่อกันมากเข้าแถวจึงยาวฟาดออกไปยัง
บาทวิถี.

ระเบียบดังนี้ ไม่ใช่ว่าตำรวจจัด และไม่ใช่ว่า
ว่ามีใครจัด ทุกคนจัดตัวเอง เราไปเห็นเขาทำอย่าง
นั้น ก็ต้องทำตามอย่างเขา ขำพเจ้าอยากได้เห็น
ระเบียบเช่นนั้นมาปรากฏในบ้านเมืองเราบ้าง.

ท่านผู้แสดงความสามารถเบียดตะแคงตัวเข้าไป
ไปเซ็นชื่อสำเร็จได้ใน ๒ นาที เมื่อได้ทราบวิธีนี้
ในประเทศอังกฤษ เขาคงจะรีบปิดหน้าไม่ให้ใคร
เห็น และรีบเค้นหนีจากที่ประชุมไปที่เดียว แทนที่
จะแสดงความอวดดีว่า “คุณซิ ฉันเก่งไหมละ?”
ขอให้ท่านลองวินิจฉัยดูเถิดว่า อาการทั้ง ๒ อย่างนี้
คือ ที่ใครมาก่อนเข้าก่อน ใครมาทีหลังเข้าต่อท้าย
กับ อาการที่เบียดตะแคงตัวเข้าไปแย่งเซ็นชื่อดังเรื่อง

ที่เล่นนั้น ไหนเป็นอาการแห่งอารยวิสัย และไหน
เป็นอาการแห่งอนารยวิสัย.

แต่ความไม่เคร่งครัดต่อสุจริตเป็น ทุจจริตเอา
จริง ๆ ก็มี ไม่ใช่ในรูปที่ไม่ได้นึกถึงเกียรติยศ หรือ
ในรูปที่คิดจะเอาเปรียบ อย่างในเรื่องที่ได้เล่ามา
แล้ว ในโรงเรียนของท่าน หรือในบ้านของท่าน
คงเคยมีของหายที่ไม่น่าจะหายบ้าง นั้นแปลว่าได้
เกิดทุจริตขึ้นแล้ว ของไม่ได้หายไปเอง ต้องมีคน
เอาไป คนที่เอาไปนั้น อาจเป็นนักเรียนในโรง
เรียนก็ได้ ถ้าเป็นในบ้านอาจเป็นบุตรของท่านเองก็
ได้ หรือมีฉนั้น อาจเป็น สมาชิกใน ครอบครัว เช่น
หลานของท่านก็ได้ เหตุการณ์เช่นนั้น เข้าใจว่ามี
อยู่ไม่น้อย เราไม่มีสถิติที่บอกได้แน่นอน แต่ก็
เชื่อว่าต้องมีไม่น้อยจริงๆ.

คนชั้นผู้ใหญ่ มีสุจริตธรรมมากกว่าคนชั้น

หนุ่ม ๆ เราจะสังเกตได้ตามที่เห็น ตำรวจจับ คนทำ
ผิดผ่านมาตามถนน โดยมากมักเป็นคนชนรุ่น ๆ ที่
เป็นผู้ใหญ่น้อย ขอนพอเป็น สติธิบอกให้เรา
รู้ว่า คนรุ่นหลังนี้ประพฤติดุจจริตมากกว่าคน
รุ่นก่อน.

เราจะทำอะไรในเหตุการณ์อย่างนี้? เราจะ
ร่วมมือกันช่วยแก้ไขได้บ้างหรือไม่? เราทุกคนจงจำ
นิทานเรื่องลูกกับแม่ได้ ในนิทานเรื่องนั้น พ่อรู้ว่า
ลูกชายถูกตำรวจจับ แม่ก็วิ่งร้องให้ตามไป ลูกชาย
จึงพูดกับแม่ว่า “แม่อย่าเสียใจเลย ทั้งนี้ไม่ใช่
ความผิดของลูก และไม่ใช่ความผิดของใคร ๆ หมด
เป็นความผิดของแม่คนเดียว เมื่อลูกยังเล็ก ๆ อยู่
ลูกเอาของ ๆ เพื่อนนักเรียนมาบ้าน แม่ก็มิได้
กล่าวห้ามปราม แม่กลับยินดี เมื่อลูกลักเล็กขโมย
น้อยได้ โทษลูกก็เป็นอะไยเองจริง ๆ ในที่

สุดต้องถูกจับดังนี้ แม่อย่าเสียใจเลย."

เรื่องนี้เป็นความจริง จะโมยทุกคนเริ่มต้นด้วยการลักเล็กจะโมยน้อยมาก่อน ภายหลังขำใจเข้า หิริโอตตปปะกัลลคถอยไปเอง ในที่สุดหมดขางอายและทำการจะโมยได้สนิทสนม ทุก ๆ คนที่เป็นจะโมย ต้องเป็นอย่างนั้นทั้งนั้นไม่ใช่จะกระโดดทีเดียวถึงประโยชน์ ๕ ต้องตั้งต้นแต่ประโยชน์ ๑ มาก่อน ภายหลังแก้กล้าน จึงได้เลื่อนประโยชน์สูงขึ้น เมื่อเรารู้เช่นนั้นแล้ว เราควรระวังอย่าให้เขาสอบได้เลย ให้สอบตกเสียแต่ต้นทีเดียว จะได้หันไปเรียนและสอบได้วิชาอื่นที่มีประโยชน์ วิธีจะทำก็ไม่ยาก ขอแต่ให้พร้อมกันตั้งรังเกียจจริง ๆ ในการที่เด็กของเราถือเอาสิ่งของของคนอื่นง่าย ๆ เมื่อเด็กของเราเก็บของตกได้ ก็ต้องแนะนำให้ถามหาเจ้าของ เพื่อคนให้แก่เขา อย่าให้ถือว่าเป็นลาภ

และเอาเป็นของตัวเองเสีย เมื่อเด็กประพฤติดัวเป็น
คนมือไว ก็ต้องสั่งสอนและลงโทษ ถ้าเกิด
ของหายขึ้น จะเป็นในโรงเรียนหรือในบ้านก็ตาม
เราต้องร้อนใจและพยายามเอาตัวคนทุจริตให้ได้
จะได้แก้ไขทันทั่วทั้ง แต่อย่างไรก็ดี ถ้าเด็ก
ของเรามีอะไรติดมือมาบ้านบ่อยๆ เราอย่าดีใจ ต้อง
รีบได้สวนให้ได้ความและตึงสงสัยไว้ก่อน ถ้าเด็ก
บอกว่ามีผู้ให้ เราอย่าเชื่อง่าย ๆ เพราะทุจริตมี
ทั้งทางกายทางวาจาและทางใจ ถ้าขึ้นประโยคต้น
ด้วยกายทุจริต ถึงกับถือเอาอะไรของใครมาง่าย ๆ
ทำไมจะบอกไม่ได้ว่ามีผู้ให้ ทำกายทุจริตได้
ทำไมจะทำจิตทุจริตไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราต้อง
พยายามรู้ว่าเด็กของเรา กำลังตกไปในแพรงไหน ถ้า
กำลังตกไปในแพรงทุจริต เราต้องรีบอุกกลับทัน

ที่ ลูกหลานในครัวเรือนซึ่งรักและนับถือเรา เมื่อ
รู้ว่าเรารังเกียจและโกรธเคือง เมื่อเขา ประพฤติ เช่น
นั้น ก็คงเสียใจโดยไม่ต้องสงสัย ความเสียใจ
นี้ ประกอบกับหิริโอตตปปะซึ่งเด็กมีอยู่แต่เนิ่นๆ
จะทำให้เด็กละความชั่ว กลับตัวเป็นเด็กดีได้ การ
อบรมวินัยย่อมเป็นการช่วยเหลือเด็กได้มาก เรา
ช่วยกันทำได้ทุกคน ทั้งในโรงเรียนและในบ้าน

เมื่อข้าพเจ้ากลับมาใหม่ ๆ ได้ทราบว่ามี
บางโรงเรียนเชิญกันเล่นฟุตบอล ผลัดกันเชิญ
และรับเชิญ ฝ่ายที่เชิญเป็นเจ้าของบ้าน ฝ่าย
ที่รับเชิญเป็นแขก เรียกว่าฟุตบอลฉันทมิตร นับ
เป็นพฤติการณ์ที่ดีอยู่ แต่ครั้งเล่นกันไปในที่สุด
เกิดต่อยกันขึ้น ท่านต้องทราบว่าไม่ใช่เชิญไปต่อย
มวยกัน เชิญไปเล่นฟุตบอลกันแท้ ๆ ได้ทราบ
ว่าเป็นโรงเรียนใหญ่ๆ ด้วย และยิ่งกว่านั้น มหา-

—วิทยาลัยก็พลอยเอาเข้าด้วย นี่เป็นการผิดมรรยาท
อย่างแน่นอน เพราะเจ้าของบ้านกับแขกไม่ควร
จะต่อยกัน ความจริงการเล่นฟุตบอลไม่จำเป็นต้อง
เป็นมิตรหรือเป็นศัตรูกัน ใคร ๆ ก็เล่นด้วยกันได้
ถ้ามีความสมัครใจจะเล่น เพื่หรือชนะไม่เป็
นการสำคัญ ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเราเล่นกันอย่างนักกีฬา
เราเล่นกันอย่างน้ำใจลูกผู้ชาย จะเล่นระหว่างชาติ
ต่อชาติก็ได้ อย่างที่นิยมกันอยู่ในเวลานี้ และหา
ได้เป็นเหตุลุลูกกลมให้ถึงเกิดรบกันขึ้นระหว่างชาติไม่

การเล่นฟุตบอลแล้วต่อยกันเช่นนี้ คง
มีอะไรผิดอยู่เป็นแน่ ข้อบกพร่องคือ ขาดน้ำใจ
นักกีฬา คนที่ม้หน้าใจเป็นนักกีฬา เขาย่อมไม่
ถือเอาเหตุแห่งการเล่นเป็นเรื่องราวทกัน ข้าพเจ้า
ได้เห็นในการแข่งขันชิงถ้วยน้อรอบสุดท้ายที่สนาม
สวนดุสิตครั้งหนึ่ง การแข่งขันชิงถ้วยน้อรอบ

สุดท้ายนั้นเป็นการสำคัญมาก เป็นการชิงถ้วย ผู้
 เล่นล้วนแต่เป็นผู้ชำนาญทั้งนั้น จึงชนได้ถึงรอบ
 สุดท้าย และ เป็นการ แข่งขัน ที่ พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัวได้ประทับทอดพระเนตรอยู่ด้วย ใคร
 จะนึกบ้างว่าจะเกิดเรื่องไม่น่าดูขึ้น แต่ในที่สุดก็
 ได้เห็นต่อยกัน ข้าพเจ้าได้ทราบภายหลังว่า ผู้ต่อย
 เป็นนักมวย ซึ่งก็มีโชเหตุที่จะให้เรายกโทษให้เขา
 เลย ผู้ต่อยอาจเป็นนักมวยจริง หรืออาจเป็น
 นักอะไรอื่น ๆ อีก แต่ข้าพเจ้าพูดได้ว่าเขาไม่ใช่
 นักกีฬาเป็นแน่ นักกีฬาเวลาเล่นแม้จะถูกเจ็บบ้าง
 ก็ยอมไม่น้อยใจ และจะต้องนึกว่า อีกฝ่ายหนึ่งมิได้
 แกล้ง เพราะเขาเป็นนักกีฬายอมไม่เจตนาแกล้ง
 ใคร แต่คนหัดเล่นใหม่ ๆ น้ำใจยังไม่หนักแน่น
 เมื่อถูกเจ็บเขาก็นึกว่าเขาแกล้งเอาทีเดียว แล้ว
 ก็ผูกพยาบาท ไม่ช้าก็เกิดเหตุวิวาทกัน เมื่อผู้

เล่นเป็นนักกีฬาทุกคน ถูกจับบ้างต่างก็จะเข้าใจ
 เสียว่าเป็นการบังเอิญเช่นนี้แล้ว การเล่นก็จะเป็น
 การเล่นจริงๆ จะไม่มีการต่อยกันในสนามฟุตบอล
 ดังที่มีอยู่ในเวลานี้ เราปรารถนาจะหัดนักเรียนให้
 เป็นนักกีฬา ฉะนั้นต้องให้นักเรียนทุกคนได้มี
 โอกาสเล่นกีฬา แต่ไม่ใช่ปล่อยให้เล่นไปตามบุญ
 ตามกรรม ในขั้นต้นเราต้องเข้าใจเสียว่านักเรียน
 ของเรายังไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา เพราะฉะนั้นจะ
 ต้องคุมต้องหัด กวดขันในการแพร่เพลย์ให้มาก
 อย่าหย่อนเสียแต่ต้น ทำได้เช่นนั้นนักเรียนของเรา
 ก็จะเป็นนักกีฬาแท้โดยไม่ต้องสงสัย

นักกีฬาไม่ใช่หมายความว่าผู้เล่นเก่ง คน
 เล่นเก่งแต่ไม่ใช่ นักกีฬามีถมไป คนดูก็เหมือนกัน
 ถ้าสังเกตคำที่เขาเปล่งเสียง ออกมา และ กิริยาที่เขา
 แสดงรอบสนาม ก็จะตัดสินได้ว่าเขาเป็นนักกีฬา

หรือมิใช่ ฉะนั้นการเป็นนักกีฬาจึงไม่เกี่ยวกับการ
 เล่นดีหรือไม่ดี เกี่ยวด้วยน้ำใจต่างหาก ทุกคน
 อาจเป็นนักกีฬาได้ ถ้าเขามีน้ำใจอย่างนักกีฬา อัน
 เป็นน้ำใจของผู้ชายหรือน้ำใจเสียป่า ลักษณะนัก
 กีฬานั้นในยามปกติสุภาพเหมือนสตรี ในยาม
 ผนึกภัยอาจหาญดุจราชสีห์ บุคคลเช่นนี้เราจะไม่
 ไว้อใจหรือ? ไม่อยากคบหรือ? ไม่พึงปรารถนา
 หรือ? แน่่อนทีเดียวทุกคนคงไว้อใจ และอยาก
 คบคนเช่นนั้น น้ำใจเช่นนั้นน่าปรารถนาไม่ว่าใน
 กิจการอะไรหมด เราอยากได้นักกีฬาเป็นเพื่อน
 ร่วมทางด้วย ถ้าชาวสยามในปัจจุบันและอนาคต
 มีน้ำใจเป็นนักกีฬาด้วยกันหมด ประเทศสยามก็
 จะมีกำลังวังชาไม่แพ้ใครเลย ชาวสยามในภายหน้า
 เราต้องการให้เป็นดังนั้น แต่จะเป็นได้สมปรารถนา
 ก็ด้วยอาศัยการอบรมอย่างเดียว จึงเป็นหน้าที่ที่เรา

ทุกคนจะต้องช่วยกัน

การฝึกหัดให้เกิดน้ำใจอย่างที่ว่านี้ เราต้อง
 ฝึกให้รอบคอบ ถ้าฟังสอนในห้องเรียนอย่างเดียว
 ถึงจะพูดจนปากหัดก็คงไม่ได้ผลสมหวัง ผู้ฟังอาจ
 ได้ความรู้จริง แต่ทั้งรู้ ๆ เขาก็ทำผิดได้ เพราะ
 เรื่องไม่ได้อยู่รู้ แต่อยู่ที่ทำได้หรือไม่ได้ต่างหาก
 พวกที่ทำการทุจริตนั้น มิใช่ไม่รู้ว่าการทุจริตเป็นการ
 เลวทรามต่ำช้าเมื่อไร เขารู้ดี แต่ก็ทำทั้งรู้ ๆ นั้น
 เอง เพราะฉะนั้นการอบรมน้ำใจให้เป็นนักกีฬา
 จึงจะต้องอาศัยทั้งฝึกทั้งสอนประกอบกัน คือฝึก
 ในสนามเล่น และสอนในห้องเรียน

การ อบรม ใน สนาม นี้จะ ต้อง ให้ ทุกคน ได้ มี
 โอกาสเล่นกีฬา มิใช่ให้เล่นแต่คนที่เล่นเก่งเพื่อ
 เข้าแข่งขันในนามของโรงเรียนเท่านั้น โรงเรียนดี
 จะต้องให้นักเรียนได้อบรมทางกีฬาทุกคนตามคุณภาพ—

นุรูป ถ้าสนามไม่พอเล่น ก็ต้องจัดแบ่งให้เล่น
เป็นพวก ๆ ถ้าจัดการศึกษาแผนกกีฬาให้ดีและให้
ทั่วถึง ไม่ต้องสงสัยว่าจะได้ผลในทางอบรมคน
มาก

ข้าพเจ้าเป็นผู้ไปจ้างทำโล่ให้เงินโล่แรกที่ห้าง
เกรเลิตถนนตะนาวเลยสักกเสาชิงช้าไปหน่อย เพื่อ
เริ่มตั้งการแข่งขันฟุตบอลระหว่างโรงเรียน โล่ที่
แรกนี้ไม่สวยงามอะไร ในเวลานั้นพวกหนังสือ
พิมพ์พากันเกรี้ยวกราวใหญ่ เขาว่าทำไมไปเอาการ
เล่นของเมืองหนาวมาเล่น การเล่นของเมืองเรา
ถมไปทำไมไม่ใช่ แต่ข้าพเจ้ามีเพื่อนอยู่คนหนึ่ง
ซึ่งเวลานั้นเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ไทย ข้าพเจ้า
ได้ขอให้ท่านช่วยแก้ออกกล่าวหา และอธิบายให้
มหาชนเข้าใจความมุ่งหมาย

ประโยชน์แห่งการเล่นฟุตบอลนั้น มี ๔ ประ

การ ซึ่งข้าพเจ้าได้พิมพ์ไว้ที่หน้าปกสมุดข้อบังคับ
ฟุตบอลแต่แรกมา คือ

๑. ให้รู้จักเล่นรวมพวก ที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า ทีมเวอร์ก กล่าวคือ แพ้แพ้ทั้งพวก
ชนะก็ชนะทั้งพวก ไม่ให้อวดดีตามลำพังตัวซึ่งอาจ
ให้กลับกลายเป็นแพ้เขาได้ทั้งพวก คุณธรรมข้อนี้
ย่อมใช้ได้ตลอดถึงงานทุกอย่าง งานที่ผู้
ปฏิบัติแตกสามัคคีกัน เรียกว่าไม่มีทีมเวอร์ก จะ
บังเกิดผลประการใดเราก็คงทราบกันอยู่แล้ว เพราะ
ฉะนั้นทีมเวอร์กจึงเป็นคุณธรรมที่พึงประสงค์อย่างยิ่ง

๒. ให้น้ำใจกล้าหาญ เพื่สำเร็จประโยชน์
ในการนี้ จำต้องมีการฝึกันอันทรายบ้างเล็กน้อย
สำหรับเป็นเครื่องอบรมน้ำใจให้องอาจ ถ้าไม่มี
อันทรายเสียเลย ไฉนจะฝึกใจให้กล้าหาญได้เล่า

๓. ให้ความอดทน คือไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ

ยัง^๒เพียงพยายามให้กลับ^๑ชนะนะ ผู้ขาดความอดทน
เมื่อแพ้เขาเล็กน้อยก็ใจเสีย เลยต้องแพ้มาก ความ
อดทนไม่ยอมแพ้ง่ายๆ เป็นคุณธรรมสำคัญยิ่ง แม้
ในกิจการทุกอย่าง

๔. รู้จักแพ้^๑รู้จักชนะนะ เวลาชนะไม่เยาะ
เย้ยให้^๒ผู้แพ้ได้อาย สำรวมกิริยาเป็นปกติธรรมดา
เวลาแพ้ก็^๑ไม่ทำอาการรวน อันเป็นเหตุชวนก่อ
การวิวาท

คนเราตามปกติวิสัย ย่อมอยากชนะนะเสมอ
ไม่มีใครง่ายแพ้ แต่ธรรมชาติทุกอย่างในโลก
ย่อมมีสภาวะคู่กัน เช่น มีสุขก็ต้องมีทุกข์ มี
แพ้ก็ต้องมีชนะ เพราะฉะนั้น การแพ้หรือการ
ชนะหาเป็นการสำคัญไม่ ในการโต้เถียงความเห็น
ที่ดี ในการทำกิจการใดๆ ก็ดี เราไม่ควรถือการแพ้
หรือการชนะเป็นสำคัญมากเกินไป ข้อสำคัญอยู่

ที่ว่าเราทำได้ทำดีที่สุดของเราแล้วหรือไม่เท่านั้น ใน
การเล่นถ้าเรามัวกลัวแพ้ ก็ไม่ต้องเล่น และใน
การทำงาน ถ้าเรามัวกลัวผิด เราก็ไม่ได้ทำอะไร
เท่านั้นเอง

การเล่นฟุตบอล ย่อมเป็นทางปลูกคุณธรรม
ทั้ง ๔ อย่างได้ดี จริงอยู่ที่กีฬาของเราก็มียุค เช่น
ตะกร้อ ช่วงชัย เป็นต้น แต่ถ้าพิจารณาให้
ละเอียดแล้ว จะเห็นว่ากีฬาเหล่านี้ขาดคุณธรรม
ไปเสียบ้าง มิได้มีครบทั้ง ๔ ประการเหมือน
ฟุตบอล เราจึงได้ยอมเป็นคนชั้นโลก คงเล่น
ฟุตบอลกันเรื่อยมา ถ้าในสมัยที่เริ่มมีการเล่น
ฟุตบอลขึ้น เราย่อท้อต่อการติเตียนเสียแล้ว
การเล่นฟุตบอลในเมืองเรา คงไม่ได้ดำรงต่อมา
เป็นแน่ แต่เนื่องจากเราไม่มีความย่อท้อ เดียวจึง
เห็นผลและรับรอง การเล่นฟุตบอลกันว่าเป็นของดี

การเล่นฟุตบอล จึงได้เป็นการเล่นของเราบัดนี้

ถึงแม้การเล่น ฟุตบอล จะเป็น ของดีก็ตาม
แต่การหัดของเราในเวลานี้ยังไม่ได้พอ ขอให้พวก
เราช่วยกันจัดการฝึกหัดและอบรมให้ดีขึ้น เพื่อ
ต่อไปเด็ก ๆ ของเราจะได้เปี่ยมด้วยคุณธรรมดังกล่าว
แล้ว เมื่อเริ่มการเล่นกันใหม่ในฤดูหน้า ขอ
ให้ข้าพเจ้าหวังว่าจะไม่ได้เห็นการเล่นอย่างเกเรอีก
ขอให้ผู้ตัดสินเคร่งครัดในการกำจัดการเล่นเลวทราม
โดยลงโทษผู้ผิดให้พักการแข่งขันชั่วคราว หรือชั่ว
วัน ชั่วเดือน ชั่วฤดู กับขอโรงเรียนและกรรมการ
จัดการกีฬาคววดำเนินผู้ผิด ชมผู้สามารถ ข้าง
ฝ่ายกระทรวงก็จะคอยดำเนิน และชมโรงเรียนตาม
เหตุการณ์ที่ปรากฏว่านักเรียน ของใครดีเลวอย่างไร
นั้นด้วย





